

Алекс Болдин
Театрален сезон

Винаги когато бе напрегнат Ламбо сънуваше един и същи сън. Сънуваше първия си ден в казармата, а по-точно строевата подготовка на плаца навлечен с големите, несъразмерно дадени му дрехи и опасан с пълно казармено снаряжение. Ето и сега, сержантът му крещи в дясното ухо, запенил уста, изцъклил очи, подбирайки думи които стряскат и шардисват всеки чувствителен млад новобранец.

– Р-редник Петров!

– Аз!

– Това дете не изпълнява командата „Кръгом!“ твоя задник ли е?

– Тъй вярно!

– Три крачки пред стоя! А-а-а-рш!

– Сушам!

– Трийсет и пет лицеви опори! Със автомат! Почни! А-а-с! Два-а! А-а-с! Два-а!

И в този върхов момент Ламбо скачаше в леглото, вперил очи в тъмнината, с оросено от пот чело, дишащ на пресекулки, опитващ се да осъзнае, стария кошмар ли е това или казармената действителност.

Този път кошмарът се яви по конкретен повод. Една година Ламбо се мотаеше без работа. Утре го чакаше интервю пред една комисия за заемане на свободното работно място за електротехник в градския театър. Въпреки, че работата за мястото беше предварително подготвена за него от един стар познат, той все пак се притесняваше. Вълнуваше се като млада мома на първата си любовна среща. Кой ли ще го разпитва? Дали ще има артисти в комисията? Как ли ще го гледат? Все въпроси и въпроси будещи неизвестност и боязън.

На интервюто обаче, всичко мина нормално. Усмихнати и възпитани хора разпитваха кандидатите един по-един. Другите кандидати бяха дори по притеснени от него. Имаше само един възрастен фукльо, който с интересни фрази и превземки се опита да впечатли хората от комисията, но уви. Успя само да разведри обстановката. Избраният беше той, Ламбо! С разтуптяно сърце узна, че ще работи в това тъй интересно място, театъра.

Имаше какво да види и запомни през тези първи дни. Страда огромна, подземия неизбродими, задължения неизброими! Лица много! Едни любезни, други безразлични, трети безкрайно интересни. Тук за първи път Ламбо разбра какво е да си прозрачен. Просто така го гледаха артистите, все едно че не съществуваше на тоя свят. По принцип те така си гледаха. Не само него, а всички индивиди които не са артисти, но Ламбо досега не го знаеше. Запозна се и с бъдещите си колеги, Куцото Пиле и

Мадамата. Впрочем те и двамата имаха еднакви имена, както се казва бяха адаши. Тази еднаквост обаче не означаваше и еднаквост в характеристиките. Куцото Пиле винаги имаше един традиционен пиянски махмурлук с който едва се справяше.

Едър и силен мъж, той бе неизлечим фен на всички местни актриси. За тях подробно знаеше всички реални и нереални клюки. Беше добродушен, но много често изпадаше в ярост когато Мадамата му скроеше някой номер. При по нататъшните дни на съвместната им работа, Ламбо щеше да разбере, че те и двамата си погаждаха един на друг номера при това с една неподправена артистичност съперничаща на професионалната на щатния актьорски състав.

Какво ли не прави дългият трудов стаж в един провинциален театър?

Мадамата пък беше автентичния антипод на своя колега.

Разкошната му дълга, проредяла коса непрекъснато се развяваше насам и натам, от кабинета на директора до гримьорната на перукерката. Имаше хитри, неспирно шарещи очи, регистриращи ценни или не дотам ценни обекти за тарашене. Мазният му глас човек можеше да чуе в най-невероятните къшета на голямата театрална сграда. Заговорите и ловките кражби бяха негово неизлечимо хоби.

Това щяха да бъдат най-близките колеги на Ламбо, които просто казано, го въведоха в работата. Запознаването с членския, технически състав на театъра бе кратко, впечатляващо и интересно.

Съседното помещение до Ламбовото бе работилницата на Методи-Общия. Той бе известен на всички обаче като Ясновидеца. Изпълняваше длъжността общ работник и като такъв бе с най-дългия стаж от всички технически служители. От всички дейности най-неприятната за него бе когато му наредяха да почисти запушената тоалетна. Той пускаше в ход едно неспирно мърморене, обличаше скъсаната под мишниците престилка и се запътваше към проблемната актьорска тоалетна, размахвайки в ръка двуметровата арматурна тел. Като го гледа човек отстрани ще си каже, че Ясновидеца от всичко най-мрази актьорите от мъжки пол, че е развил злобен комплекс към тях. Те най-често запушваха тоалетните, хвърляйки фасове в тях. В действителност нещата не стояха така.

Ясновидецът всъщност бе най-известната личност в театъра пък и не само в театъра. Пред вратата му имаше винаги по 5–6 човека които търпеливо чакаха да ги приеме.

За да избегнем излишни въпроси ще кажем, че той носеше загадъчната слава на народен лечител, комбинирана с гадаене на бъдещето, а

понякога (между нас да си остане) и с иманярство. Слабостта му бе нежният пол. Дребен на ръст и сладкодумен, той омайваше слабохарактерните с най-невероятни тези и лъже факти. Лесно е да се предположи, че голямата част от женския актьорски състав му бяха „пациенти“.

Казвам „пациенти“ защото, не пестейки излишна скромност, Ясно-видеца се вживяваше като доктор. Не само се вживяваше но си и вярваше, което пък нерядко бе източник на комични слухове по негов адрес. Въпреки всички негови слабости ще кажем, че той бе добър по душа и ведър човек. Това му качество не след дълго стана причина да се превърне в най-близкия приятел и съприказчик на Ламбо от целия театрален колектив. Темите им на разговор бяха най-разнообразни и по форма неизчерпателни. Заплатите им в театъра бяха едни от най-мизерните. Тази тема бе всъщност и най-дискутираната от всичките които ги занимаваха през свободното време.

Постепенно Ламбо свикна да носи тежката двойна стълба с която сменяваше неизчерпаемото количество изгорели електрически крушки по всичките му там зали, коридори, мазета и гримьорни. Свикна и с безкрайните изтощителни вечерни дежурства. Те правеха работния му ден на 11–12 часов. Свикна и с опасните бродения в мрачните тъмни подземия на театъра където се намираха главните електрически съоръжения. Научи и всички тайни места на огромната сграда, както и местата за скрита плътска любов на някои поувлечени артисти.

Когато Ясновидецът нямаше „пациенти“, те двамата не рядко се озоваваха на покрива на високата сграда. Наблюдаваха омаяни града, хорския поток и високите скали на близката планина.

За един такъв поглед си заслужаваше да изкатерят прогнилите метални стълби, минавайки по опасни първази, качвайки се на едва що не спрели разнебитени асансьори.

Другото любимо място на Ламбо беше при тон-оператора, Гошето. Седнал на стола до него, той с благоговение наблюдаваше работата му с големите професионални магнетофони, настройките на звуковите ефекти и пред премиерните подготовки. Гошето свикна с него и винаги когато го видеше му пускаше по някой хубав запис на класическо произведение. Ламбо особено много обичаше класиката.

Всъщност той обичаше всякаква хубава и нежна музика, отговаряща на настройката на чувствителната му душа. Отбиваше се и при осветителният пулт на Мишо. Това обаче бе твърде опасно място. Изискваше се абсолютно пазене на тишина и не само това. В повечето случаи там се задържаше директорката, често изпълняваща ролята на режисьор

на театралните постановки. Тя бе сприхава и нервна жена, вдъхваща респект в целия театрален колектив. В началото Ламбо го беше много страх от нея. Постепенно обаче разбра че тя е един талантлив и работлив човек. Това премахна всякакви прегради и той започна да гледа на нея с подобаващото уважение и внимание. Тя бе всъщност и човека който го назначи на работа.

Не можа да свикне обаче с едно, с мръсните номера на двамата си колеги. Куцото Пиле беше постоянно пиян. Когато по някаква случайност се окажеше трезвен, тогава пък го мореше жесток махмурлук. Ръцете му трепереха и на практика не можеше да свърши каквато и да е свята работа. Държеше го само защото бе, подобно на Ясновидеца, един от най-старите работници в театъра. Естеството на задълженията на Ламбо бяха такива, че в повечето случаи не можеше да се извършват без колегиалната помощ на втори човек.

Куцото Пиле по принцип не му отказваше. Друг бе въпроса, че не винаги бе в състояние да му помогне.

Веднъж се наложи да подмени един прекъсвач в театралните подземия. Имаше нужда само от някой който да му осветява мястото на работата. Нищо и никаква помощ, погледнато от всяка гледна точка. Случи се така, че Куцото Пиле беше горе долу в нормална човешка форма. Тръгнаха към подземията. Ламбо носеше прекъсвача под мишница. Куцото Пиле вървеше отпред и осветяваше пътя. Прескочиха няколкото препречени греди и в един ъгъл откриха таблото. Ламбо се залови за работа.

Светлото петно на фенерчето непрекъснато трепкаше и все не можеше да се установи върху работното място, където ръцете на електротехника шареха и монтираха прекъсвача. В един момент той се изправи и изнервено подвикна.

– Ама не светиш добре! Я ела от тая страна, че ръцете ми премаляха.

Започна отново. Остана само да завие един нищо и никакъв болт, когато светлинния лъч на фенерчето изведнъж литна нагоре и се загуби в хаоса от стоманени въжета. В настъпилия мрак отвертката на Ламбо се отплесна и долепи съседния фазов проводник. Лумна голямо огнено кълбо което за миг ги ослепи и отхвърли назад. Ламбо отскочи по инстинкт и се блъсна в колегата си. Двамата загубиха равновесие и паднаха по гръб на циментовия под.

При падането Куцото Пиле беше угасил светлината. Няколко безрайни минути двамата седяха и не смееха да мръднат. В тишината се

чуваше само тракането на зъбите на Куцото Пиле и пресекливия дъх на Ламбо. Страхът от късото електрическо съединение бе шокирал и сковал и двамата.

– Какво правиш бе нещастник? Къде светиш на майната си? – едва поемаш дъх изруга Ламбо.

– Плъ, плъ... – изфъфли Куцото, захвърли фенерчето и с неподозирана за него енергия закуца към изхода.

Ламбо го изпсува на глас, наведе се, напипа фенерчето, запали светлината и внимателно и треперещи ръце завърши започнатата работа. От този момент той и не посмя да моли Куцото Пиле за помощ.

Събитието не мина обаче безметежно. Неочаквано плъзна слух, че Ламбо бил некадърен, че подложил колегата си на опасност, че не знае правилата за безопасна работа. „Достоверните факти“ разпространяваше Куцото Пиле, а Мадамата до туряше от себе си грижливо подправени колоритни окраски на събитието.

За Ламбо небето започна да се стъмва. Където и да минеше усещаше любопитни погледи на околните приковани върху себе си. Актьорите, доскоро безразлични, сега започнаха да го заглеждат внимателно. От прозрачен, той се превърна в техните очи на некадърно техническо нищожество.

Минаха няколко месеца. Наближаваше Коледа. Предстоеше една голяма коледна ваканция за целия театрален колектив. Неочаквано свиха едни люти студове. Настъпиха и големи промени в ръководния театрален състав. Дошлата на власт партия направи партийно прочистване. Работливата директорка-режисьор бе уволнена по партийно усмотрение и трябваше да замине за София. На нейно място силната партия назначи за директор един върлинест актьор от младото театрално поколение. Малко по-късно Ламбо узна, че този актьор и Мадамата бяха много близки. Какво ги свързваше така и не можа да разбере. Разбра го след инцидента с дизеловия агрегат.

Мадамата служебно беше натоварен да се грижи за техническата поддръжка на агрегата. Вниманието му обаче не бе насочено към повереното му техническо съоръжение, а към разкачените неизползвани електродвигатели.

В моменти когато вървяха спектакли, той ловко ги демонтираше и изнасяше един по един. Товареше ги на личния си автомобил, предвидливо паркиран до една малка задна врата на театъра. Изнасяше ги така ловко, че никой не можеше да го види. Случаят с дизеловия агрегат беше много прост. Мадамата беше забравил да източи водата от него и

когато всички се върнаха от коледна ваканция се установи, че лютия студ бе спукал двигателния работен блок. Просто водата се бе превърнала в лед, а леда разширявайки се бе погребал надеждите на театралите да имат резервно електрозахранване.

Няколко дни Мадамата ходи като болен. Щетите бяха за хиляди левове.

След това някак бързо се успокои и дори започна да пуска шеги ни в клин ни в ръкав на тая тема. Ламбо малко късно разбра номера. Разбра го когато новият директор го извика и му поиска обяснение за щетите. С възмущение узна, че той – електротехника е най компетентния по дизел-агрегатните въпроси и поради този факт и моралния отговорен за случилото се. Никакви възражения не помогнаха. Така, на бърза ръка, той се оказа виновен за немарливостта на Мадамата.

Тежки мисли го налегнаха. Тези, двамата свои колеги, и при най-добро желание, вече не можеше да гледа пред очите си. Подлото им и мизерно поведение го възмушаваше до дъното на душата, но нищо не можеше да стори. Заседя се при Ясновидеца. Вече не наблягаше на работата така старателно както в началото. Всичко му стана безразлично. Вълнуваха го само театралните спектакли които можеше да гледа безплатно. Щом започнеха, сядаше някъде отзад и се пренасяше в театралното действие. То му отвличаше вниманието от грубите и мръсни шеги, от злобата и ненавистта на двамата му колеги. Работата му в театъра стана отегчителна, неприятна и безразлична.

Ясновидецът, психологически професионално отгатна състоянието му и се опитваше да го разсее с нови и интересни истории които начаса съчиняваше и пускаше в ход щом видеше отчаяното му лице. Гошетон оператора също му съчувстваше. Дори му подари един хубав, но повреден чешки грамофон.

В театъра имаше една възрастна учителка – пенсионерка. Тя работеше като чистачка. Нищожната и пенсия едва и позволяваше да свързва двата края. Като узна за случая, тя го изчака в един коридор и дълго му говори за трудностите на живота, за злия дух вкоренен в хората. Ламбо я гледаше замислен в очите и там четеше дълбоката философия на патилия интелигентен човек. Тя като че ли надникна в душата му и направи онова което никой от окръжаващите го не успяха. Вдъхна му вяра в доброто и в живота.

В началото на лятото, в малкият провинциален град се случи едно знаменателно събитие. Започваше националният преглед на малките театрални форми. Градът се оказа гост на вълнуващ театрален фестивал.

Предстоеше гостуването на едни от най-добрите актьори на страната. Всички се вълнуваха. Вървеше трескава подготовка за фестивала. Работата имаше много. Никой не се спираше. Работеше много и Ламбо. В такава атмосфера никой не обръща внимание на подробностите. Всеки гледаше главното.

Подробностите обаче се случиха. Мадамата открадна чешмените батерии в умивалнята на втория етаж. Главното се случи пък на другата сутрин когато дошлата вода наводни целия втори етаж, декори, гримьорни, та чак прокапа в реквизитната. В началото на един театрален фестивал такова събитие в театъра-гост беше вече шокиращ факт. В развихрилият се скандал виновен стана отново Ламбо. Мадамата сновеше непрекъснато от кабинета на новия директор до гримьорните на актьорите. Навсякъде той бе вътрешен, чевърст, мазен и услужлив.

Куцото Пиле току що бе почерпил с ракия Първан-реквизитния. Последният пък се бе така разгорещил, че бе извадил от склада на реквизитната една стара манлихера и напъваше да гърми с нея Ламбо. Ситуацията бе неудържима. Директорът извика Ламбо и му заяви, че присъствието му в театъра след завършването на фестивала е нежелателно. Заяви го меко, мазно, артистично както само един актьор може да го направи. Не искаше да чува никакви обяснения и тълкувания.

Сърцето на Ламбо се стегна болезнено. Мрачно настроение го обзе. Нямахше на кого да се оплаче. Нямахше кой да го защити. Всички се страхуваха от новият „партиен“ директор. Възрастната чистачка като го срещнеше по коридора само клатеше глава и въздишаше. Ясновидеца неочаквано си сложи катинар на устата. И той бе усетил силния „партиен дъх“. Като че ли само Гошето не обръщаше внимание на клюките и злостните клевети. Той го посрещаше усмихнат.

Пускаше му някое подбрано парче класическа музика и двамата говореха на дълго и на широко за композитори, театрални ефекти и останали в златния фонд минали спектакли.

Неочаквано дойде времето и за и последния фестивален спектакъл. В него щеше да играе любимецът на градската публика Тошко Гъдуларов. Действието се развиваше някъде в Испания през средните векове. Любимата на главния герой беше тежко болна. Любовта между двамата бе толкова силна, че в един прекрасен момент тази така силна любов, с помощта на една възрастна знахарка, побеждаваше триумфално болестта и грозящата смърт. Всички знаеха сценария, но очакваха с нетърпение незаменимата и обаятелна игра на Тошко Гъдуларов.

Преди началото на спектакъла Ламбо зае място до Гошето.

Мислите му бяха потискащи. На другият ден щеше да бъде уволнен. Къде би си намерил работа при тая безработица.

Това щеше да бъде и последното му гледане на театрално представление. Липсата на пари щеше да спре за неопределено дълго време посещението му на този културен институт. Със свито сърце той зачака началото на действието.

Гошето зареди магнетофонната лента и надзърна през люка на операторската кабина. Ламбо се беше изправил зад него и с любопитство наблюдаваше посетителите долу в салона. Едни още търсеха местата си, други оживено говореха, а трети очаквателно зяпаха завесата готови с жажда да погълнат първото театрално действие.

Изведнъж Мишо-осветителя намали силата на осветлението. Шумът в залата затихна. Завесата трепна леко и бавно се оттегли към ъглиците. На осветената сцена бе подреден декора, представляващ стари къщици на малко испанско градче. Вратата на една от къщиците се отвори и от там се появи Тошко Гьдуларов, облечен екзотично в дрипави дрехи, целите покрити от разноцветни кръпки. Публиката заръкопляска. Тошко и беше любимият актьор.

Гошето пусна магнетофона и една тъжна испанска мелодия се разнесе в салона. Ламбо застина неподвижно грабнат от встъпителния момент на спектакъла. Започна театралното действие. Публиката въздишаше, ахкаше, смееше се. Тошко както винаги се бе вживял в ролята си. С какъв патос се молеше на бога да излекува болната му възлюбена. А тя, бледа и немощна, протегнала ръка галеше наскърбено отчаяното му лице, прошепвайки прощални думи. Най-сетне за да разсее събраното напрежение се появи старата знахарка, която с целебни билки вдигна болната от легло. Тошко ликуваше. Публиката ликуваше. Радостните меки багри на прожекторните светлини заляха сцената.

Гошето беше заредил на магнетофона новата лента. Той натисна копчето и в ликуващия театрален салон се понесоха звуците на вълнуващата испанска мелодия „Танцуваща креолка“. Тя бе една от най-хубавите песни на световно известния певец, наричан от населението на половината земно кълбо „Славейт на Латинска Америка“, Хулио Иглесиас.

Тошко, със сияйно лице, бе хванал нежно любимата си през кръста и танкуваше прехласнат по празничната сцена. Публиката ръкопляскаше в такт с мелодията. Тук там се разнесоха възгласи на по-емоционалните театрални зрители. Нежната мелодия политваше леко нагоре, плуваше във въздуха като бяла гълъбица в утринна небесна синева и пораждаше радост и възторг в десетките сърца.

Гошето долови някакво движение зад себе си. Обърна се и плесна с ръце. Вдигнал засмяно, замечтано лице към тапицирания таван, затворил унесено очи, протегнал ръце встрани, щракайки с пръсти Ламбо танцуваше. Мрачното настроение което допреди малко го гнетеше се бе стопило. Спектакълът бе изтрил като с вълшебна пръчка всички натрупани огорчения и тровещи обиди. Нежната песен пречистваше лечебно душата му, вливаше му възторг и сила.

В тоя върхов момент, Ламбо прегръщаше и се отдаваше на оная, вродена във всеки от нас, любов към живота и щастието.

– Гоше, дай му зор бе майка му стара! – пророни с треперещ глас изтерзания електротехник.

Гошето, усмихнат протегна ръка и завъртя копчето на усилвателя. Салонът се изпълни с живот и ликуване. Публиката ръкопляскаше и потропваше с крака по износения мокет. Някакво малко момиченце се бе отделило от майка си и се въртеше усмихнато, досами сцената, поглеждалки от време на време танцуващите актьори. След това спираше, изплясваше с ръчици и отново се завърташе. Възрастната учителка, обезсилена, подпряна на изходната врата, тихо плачеше.

КРАЙ

© 2003 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2919>]